

Månadsuppföljning driftekonomi oktober 2018

Nämnd	Prognos oktober	Prognos september	Skillnad
Vård- och äldreomsorgsnämnden	-14,5	-12,5	-2,0
Socialnämnden	-4,0	2,0	-6,0
Utbildningsnämnden	3,0	2,5	0,5
Barn- och ungdomsnämnden	0,0	0,0	0,0
Kultur- och fritidsnämnden	1,3	0,8	0,5
Miljöskyddsnämnden	0,5	0,0	0,5
Samhällsbyggnadsnämnden	-0,4	0,0	-0,4
Kommunstyrelsen	3,0	6,6	-3,6
Överförmyndarnämnden	0,5	0,5	0,0
Tekniska nämnden	0,0	-0,4	0,4
Totalt	-10,7	-0,5	-10,2

Kommunledningskontorets övergripande analys

Kommunledningskontoret har i denna bilaga analyserat den skattefinansierade verksamheten, nämnderna. Nämnderna prognostiserar för bokslutsperioden ett samlat underskott om - 10,7 mnkr. Detta är en kraftig försämring om drygt 10 mnkr från föregående prognos och kommunens samtliga nämnder bör omgående vidta åtgärder för att hantera underskottet. I synnerhet vård- och äldreomsorgsnämnden som prognosticerar det största underskottet. Kommunledningskontoret kan konstatera att nämnden inte beslutat om handlingsplan för underskottet inom funktionshinderverksamheten.

Ur ett kommunövergripande perspektiv finns i dagsläget inga indikationer på att kommunens totala budgeterade resultat kommer att understigas. Det är dock kommunens skattefinansierade driftverksamhet som har störst påverkan på en kommunal ekonomi i balans, varvid budgetföljsamhet hos nämnderna är avgörande. Kommunledningskontoret saknar kraftfulla handlingsplaner som hanterar underskottet hos de nämnder som prognosticerar ett underskott. Detta kommer, i enighet med ekonomistyrprinciperna, innebära att berörda nämnder kommer behöva hämta hem underskottet kommande två år vilket försvårar en redan ansträngd ekonomi.

Tidigare nämnda osäkerhetsfaktorer

Kommunledningskontoret noterade i samband med kommunens delårsbokslut och i tidigare månadsuppföljningar en del osäkerhetsfaktorer kopplat till nämndernas prognostisering gällande funktionshinderverksamheten. I delårsbokslutet identifierades en möjlig resultatpåverkande effekt enligt uppgifter från respektive förvaltning till mellan 6-8 mnkr. Vidare konstaterades det i delårsbokslutet att "Det är upp till varje nämnd att säkerställa efterlevnad av den för nämnden beslutade flerårsstrategin och däri den budget som gäller. Rent praktiskt innebär detta att nämnden ansvarar för de poster, både kostnader och intäkter, som finns i en budget och att dessa har täckning samt kan verkställas. Visar det sig under budgetåret att det inte är möjligt åligger det nämnden att vidta nödvändiga åtgärder för att nå en budget i balans".

Nya osäkerhetsfaktorer

I denna oktoberprognos försämras socialnämndens prognos med 6 mnkr med anledning av ovan redogörelse då internfakturering till vård- och äldreomsorgsnämnden ej genomförs. Detta då det visat sig att socialnämnden har täckning för merparten av kostnaderna i sin grundbudgetram. Socialnämnden har själva inte varit medvetna om att dessa medel fanns hos nämnden förrän i oktoberprognosen. Trots justering av prognos ser kommunledningskontoret att det fortsatt kan finnas osäkerhetsfaktorer i socialnämndens prognos för 2018. Detta grundar sig främst på den osäkerhet kring socialnämndens detaljbudget som framkommit den senaste månaden och huruvida vissa budgetposter är hanterade eller inte och den uppföljning nämnden haft under året.

Inför 2019

Utifrån socialnämndens prognos ser kommunledningskontoret även risk för budgetunderskott 2019 om drygt 20 mnkr, inför 2020 ökas det befarande budgetunderskottet till drygt 25 mnkr. Detta budgetunderskott är exklusive eventuella volymförändringar i verksamheten.

Det befarade underskottet består utifrån nuvarande flerårsstrategi 2019-2020 av:

Befarat underskott (mnkr)	2019	2020
Differens äskande/tilldelning	8,5	8,5
Ej internfakturering (medräknat i budget)	6,4*	6,4*
Differens ej besparing till utbildningsnämnden	2,0	6,0
Resterande besparing i FS 2019-2020	2,0	6,0
Hämta hem underskott på två år	2,0	2,0
Totalt	20,9	28,9

* Oklart belopp. Uppgifter varierar från 5,4 mnkr till 9,6 mnkr. 6,4 mnkr enligt senaste prognos (SN).

Vidtagna åtgärder av kommunledningskontoret

Kommunledningskontoret har haft dialoger med socialförvaltningen om ovan belopp och har samsyn och förståelse kring de risker som finns 2019. I samråd med kommunstyrelsens presidium har kommunledningskontoret påbörjat en genomlysning av socialnämnden. Genomlysningen görs tillsammans med socialnämnden och finns formulerad i en processplan och hanterar i korta drag:

- Genomgång av hur nämnden hanterat KF:s tilldelning av medel
- Genomgång av funktionshinderflytt
- Genomgång av verksamhetsår 2018
- Omvärldsanalys och nyckeltalanalys
- Interna processer (uppföljning, underlag)
- Förberedelse inför detaljbudget 2019
- Riskanalyser och handlingsplaner

Oktoberuppföljning skattefinansierad verksamhet

Jämförs den samlade prognosen i oktober med prognosen i september är det en försämring om drygt 10 mnkr. Socialnämnden tillsammans med kommunstyrelsen prognosticerar de största försämringarna. Kommunstyrelsens prognos försämras på grund av att en återbetalning om ungefär 4 mnkr gjorts till förvaltningarna för it- och telefonikostnader. Kommunstyrelsens försämrade prognos med anledning av återbetalning bör i samma omfattning förbättra nämndernas prognoser. Socialnämnden försämrar sin prognos beroende på att internfakturering till vård- och äldreomsorgsnämnden ej genomförs då det visat sig att nämnden har täckning för merparten av kostnaderna i sin budgetram.

Kommunledningskontoret ser att nämndernas samlade underskott inte skapar bra förutsättningar att gå in med inför 2019. Stora underskott inom kommunens omsorgsnämnder och fortsatta volymökningar ställer krav på förändrat arbetssätt och minskade kostnader. En effektivisering behöver påbörjas omgående i enlighet med handlingsplan Effekt.

Gränsdragningsfrågan funktionshinder

Från och med 2018 har vård- och äldreomsorgsnämnden övertagit verksamheten för funktionsstöd för personer under 65 år från socialnämnden. Flytten av verksamhet mellan nämnderna grundar sig i antagen handlingsplan Effekt. Under årets första månader arbetade de båda nämnderna med att verkställa flytten av verksamhet. I samband med vårbokslutet särredovisas därav verksamheten för funktionsstöd från vård- och äldreomsorgsnämndens övriga ansvarsområde som utgörs av äldreomsorg. Prognosen för funktionshinderverksamheten i vårbokslutet, inkluderat ej utredd gränsdragningsproblematik om 8,5 mnkr, uppgick till - 16,5 mnkr. Detta särredovisades under finansiering.

I delårsbokslutet samt i denna oktoberprognos inkluderas både äldreomsorgen och funktionshinderverksamheten i vård- och äldreomsorgsnämndens totala prognos, vilket förklarar differenserna när dessa perioder jämförs. Vård- och äldreomsorgens prognos per oktober för funktionshinderverksamheten uppgår till underskott om - 8,5 mnkr. Detta underskott beror främst

på tillkommande LSS-brukare och är inte att förväxla med den nu utredda gränsdragningsproblematiken om 8,5 mnkr som inte belastar vård- och äldreomsorgsnämnden.

Kommunledningskontoret har haft dialoger med vård- och äldreomsorgsförvaltningen och socialförvaltningen kring gränsdragningen. Tillsammans har konstaterats att fullmäktiges budget för funktionshinderverksamheten och de justeringar som gjorts mellan nämnderna i stort överensstämmer med den verksamhet som ska bedrivas. Vård- och äldreomsorgsnämndens prognos inkluderar inte, som tidigare, ett underskott kopplat till gränsdragningen.

Kommunledningskontoret kan konstatera att vård- och äldreomsorgsnämnden inte beslutat om handlingsplan för underskottet inom funktionshinderverksamheten. Detta förklaras i senaste uppföljningen av att nämnden i april månad fattat beslut om att så inte ska ske innan gränsdragningen är utredd. Kommunledningskontoret är av uppfattningen att handlingsplan ska beslutas. Detta borde gjorts i samband med delårsbokslut, då frågan var utredd och hanterad.

Redogörelse av nämndernas underlag

Nedan redogörelser för respektive nämnd bygger på nämndernas beslutade månadsuppföljningar.

Vård- och äldreomsorgsnämnden

Verksamhetsgren äldreomsorg redovisar ett överskott om + 1,6 mnkr till och med oktober. Prognos per helår uppgår till ett underskott om - 6 mnkr, vilket är 2 mnkr sämre än senaste prognosen. Prognostiserat underskott hänförs främst till en ökning i antal hemtjänsttimmar.

Verksamhetsgren funktionsstöd redovisar ett underskott om – 5 mnkr till och med september. Prognos per helår uppgår till ett underskott om – 8,5 mnkr. Att prognosen är sämre än resultatet beror mestadels på säsongsvariationer för löneökningar och volymökningar under senare delen på året. Större avvikelser hänför sig till minskad ersättning från försäkringskassan och att nya ärenden tillkommit.

Den samlade prognosen uppgår till – 14,5 mnkr.

Den stora kostnadsskillnaden mellan åren förklaras av att funktionshinderverksamheten övergått från socialnämnden till vård- och äldreomsorgsnämnden.

Socialnämnden

Socialnämnden redovisar ett underskott om – 1,8 mnkr till och med oktober. Utfallet förklaras av minskade intäkter, högre kostnader för inhyrd personal och ett överskott under personalkostnaderna, vilka väger upp resultatet.

Jämförs delåret 2018 med delåret 2017 är resultatet ungefär + 24 mnkr bättre. Under 2017 hade socialnämnden underskott inom främst flyktingverksamheten, våld i nära relationer och funktionshinderverksamheten. Inför budgetår 2018 erhöll nämnden ett utökat kommunbidrag om 29,2 mnkr. Den stora kostnadsskillnaden mellan åren förklaras av att funktionshinderverksamheten övergått från socialnämnden till vård- och äldreomsorgsnämnden.

Socialnämnden har vid tidigare prognoser prognosticerat ett överskott om + 2 mnkr, vid denna prognos lämnas en negativ prognos om - 4 mnkr. Socialnämnden försämrar sin prognos beroende på att internfakturering till vård- och äldreomsorgsnämnden ej genomförs. Detta då det visat sig att socialnämnden har täckning för merparten av kostnaderna i sin grundbudgetram.

Kommunledningskontoret noterar även att socialnämnden i tabellen har summerat underskottet till - 4 mnkr. Summeras tabellens siffror uppgår underskottet till - 4,1 mnkr. Nämnden har utgått från att det är - 4 mnkr som gäller och detta är den siffra som nämns i tjänsteskrivelsen. Kommunledningskontoret har utgått från siffran i tjänsteskrivelsen och beslutet.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott om + 3,6 mnkr till och med oktober. Resultat per oktober förklaras av en positiv semesterlöneskuld vilken kommer att planas ut under resterande del av året.

Prognos per helår är ett positivt resultat om + 3 mnkr, vilket är 0,5 mnkr bättre än prognosen som lämnades i föregående prognos. Effektiviseringar inom de administrativa processerna samt högre intäkter från externa parter förklarar avvikelsen. I samband med vårbokslut erhöll nämnden 3,3 mnkr från kommunens flyktingfond, nämnden ser att ungefär hälften kan återföras då externa medel erhållits istället.

Barn- och ungdomsnämnden

Redovisar ett överskott om + 21,5 mnkr till och med oktober. Den främsta förklaringen till överskottet är att semesterlöneskulden belastar resultatet positivt.

Prognos per helår är ett resultat i nivå med budget. Anledningen till att prognosen är sämre än utfallet är effekten av semesterlöneskulden men även ett ökat antal elever som medför högre kostnader.

Verksamheterna förskola och fritidshem prognosticerar underskott till följd av färre barn i kommunal regi. Här är det främst personalkostnaderna som inte kunnat ställas om i samma omfattning som antalet barn minskar. Dessutom minskar intäkterna från vårdnadshavare och ersättningen till fristående verksamhet ökar.

Inom förskoleklass väntas ett överskott då det är fler barn i kommunal regi och färre barn i fristående verksamhet. Det finns också ett positivt interkommunalt inflöde av barn från andra kommuner vilket ökar kommunens intäkter.

Även grundskolan väntas göra ett positivt resultat. Positivt interkommunalt inflöde ökar intäkterna samtidigt som det totala antalet elever är något lägre än planerat.

Kultur- och fritidsnämnden

Redovisar ett överskott om + 3,6 mnkr till och med oktober. Resultatet förklaras av en positivt påverkande semesterlöneskuld och lägre kostnader under årets första tio månader.

Prognos per helår är ett positivt resultat om + 1,3 mnkr, vilket är en förbättring jämfört med prognosen i föregående prognos. Anledningen till att prognosen per helår är lägre än utfall beror utöver semesterlöneskulden på högre kostnader för Nohaga Parkbad, fler evenemang och högre bemanning under årets sista månader.

Miljöskyddsnämnden

Redovisar ett överskott om + 2,6 mnkr till och med oktober. Främsta anledningen är att personalkostnaden avviker positivt.

Prognos per helår är + 0,5 mnkr. Anledningen till att prognosen är sämre än utfallet är att vakanserna antas minska under hösten samt för ökade kostnader för konsulttjänster.

Samhällsbyggnadsnämnden

Redovisar ett underskott om – 0,4 mnkr till och med oktober. Nämnden erhöll 2,4 mnkr i innevarande årsbudget för att arbeta med plan och bygglovsprocessen. Av dessa medel har 2 mnkr nyttjats, resterande medel har inte nyttjats då det varit svårt att rekrytera.

Inom budgetposterna prognostiseras avvikelser på grund av sjukdom och vakanser bland personalen. Detta medför, förutom att direkt påverka personalkostnaden, att det indirekt påverkar intäkter för utförda tjänster och att planprojekt inte genomförs i den omfattning som budgeterats.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens verksamhet visar under årets tio första månader upp ett positivt resultat i förhållande till budget om + 6,7 mnkr. Resultatet är sämre än det redovisade resultatet i septemberprognosen, vilket främst beror på en återbetalning av it- och telefonikostnader om ungefär 4 mnkr skett till nämnderna.

Prognosen per helår uppgår till + 3 mnkr. I september lämnades en prognos motsvarande + 6,6 mnkr. Den minskade prognosen förklaras främst av återbetalda telefonikostnader.

(Kommunledningskontoret arbetar just nu med prognos per november och det finns indikationer på en försämrad prognos om ca 1 mnkr, vilket innebär en helårsprognos om + 2 mnkr).

Exploatering exklusive tomtförsäljning

Prognos per helår är ett resultat i nivå med budget. Det är framförallt intäkter som väntas under senare delen av året.

Överförmyndarnämnden

Redovisar ett överskott om + 0,6 mnkr till och med oktober.

Verksamhetens intäkter avviker positivt då ej budgeterade ersättningar från Migrationsverket inkommit. Lägre kostnader för arvodering till uppdragstagare innebär lägre personalkostnader. Nämnden har under året haft en lägre grundbemanning än tidigare, vilket påverkar kostnadsbilden positivt.

Prognosen per helår är ett positivt resultat om + 0,5 mnkr.

Teknisk förvaltning

Redovisar ett överskott om + 0,9 mnkr till och med oktober. Det positiva resultatet förklaras av att intäkterna varit högre under sommaren jämfört med en rakt periodiserad budget. Jämfört med 2017 har kostnaderna ökat vilket främst beror på att tekniska nämnden har tagit över ansvaret för kollektivtrafiken från kommunstyrelsen samt att vinterväghållningens kostnader för året har ökat.

Det prognostiserade resultatet per helår är ett resultat i nivå med budget.